

Vrh o podnebnih spremembah

Krepimo zeleno rast in ohranimo naš planet

22. september 2009, sedež Združenih narodov v New Yorku

Osnovne informacije

Pogajanja

"Letošnji podnebni dogovor v Kopenhagenu je nujno potreben, če želimo ustaviti podnebne spremembe še preden nam uidejo iz vajeti." – Yvo de Boer, izvršni sekretar Konvencije Združenih narodov o podnebnih spremembah, avgust 2009

V manj kot treh mesecih, in sicer decembra 2009, se bodo v Kopenhagenu na Danskem srečali predstavniki 192-ih držav. Na konferenci Združenih narodov (ZN) o podnebnih spremembah bodo sklenili dogovor, ki bo stopil v veljavo po prvi fazi Kjotskega protokola, ki se izteče leta 2012. Srečanje bo višek procesa, ki se je začel leta 2007, ko so predstavniki vlad na konferenci ZN o podnebnih spremembah na Baliu v Indoneziji sprejeli t.i. Balijski kažipot (Bali Road Map). Slednji predstavlja načrt za dveletni pogajalski proces s ciljem oblikovanja ambicioznega in učinkovitega mednarodnega podnebnega dogovora, ki bo sledil prvi fazi Kjotskega protokola.

Proces vključuje dve pogajalski poti za določitev obvez za obdobje po letu 2012: (1) pogajanja v okviru konvencije ZN o podnebnih spremembah (UNFCCC), ki temeljijo na Balijskem akcijskem načrtu; in (2) pogajanja v okviru Kjotskega protokola, ki ne vključuje Združenih držav Amerike kot glavnega povzročitelja izpustov toplogrednih plinov, saj slednje niso ratificirale protokola. Države so se sporazumele, da bodo zaključile pogajanja na konferenci ZN o podnebnih spremembah v Kopenhagenu.

K pogajanjem dodatno prispevajo odkritja več znanstvenih poročil, še najbolj pa četrto ocenjevalno poročilo Medvladnega panela o podnebnih spremembah (IPCC) iz leta 2007. Poročilo potrjuje, da se povprečne temperature na zemlji večajo, za kar je najbolj dogovoren človek.

Pospešen pogajalski proces je bil oblikovan leta 2008. Tega leta je bila v Poznanu na Poljskem pomembna konferenca ZN o podnebnih spremembah. Leta 2009 so bili v okviru Balijskega akcijskega načrta trije krogi pogajanj v Bonnu v Nemčiji (od 29. marca do 8. aprila, od 1. do 12. junija in od 10. do 14. avgusta). Pred Kopenhagom bosta še dve konferenci; ena bo v Bangkoku na Tajskem (od 28. septembra do 9. oktobra) in druga v Barceloni v Španiji (od 2. do 6. novembra).

Ključne teme

Balijski akcijski načrt se osredotoča na štiri ključne točke razprave, in sicer na blaženje, prilagajanje in financiranje podnebnih sprememb, vključno z uvajanjem novih tehnologij. Sočasno bo potekala razprava o 'skupni viziji' glede dolgoročnega sodelovanja na tem področju in dolgoročnega globalnega cilja za zmanjševanje izpustov.

Blaženje: V kontekstu mednarodnih pogajanj o podnebnih spremembah pomeni 'blaženje' zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov. Pogajanja so se osredotočila na to, v kolikšni meri se mora blaženje dogajati na globalni ravni, katere države so ključni akterji in koliko jih bo to stalo. Bistvo Balijskega akcijskega načrta je v tem, kako se sporazumeti o ukrepih, ki so merljivi, preverljivi in se lahko o njih poroča. Pri industrializiranih državah se je razprava osredotočila na doseganje pravno obvezujočega zmanjševanja izpustov, pri državah v razvoju pa na prepoznavanje ustreznih ukrepov blaženja podnebnih sprememb na nacionalni ravni ter vzpostavljanje procesa registracije in podpore nacionalnim akcijskim načrtom.

Trendi izpustov toplogredni plinov*:

- Med leti 1970 in 2004 so se izpusti toplogrednih plinov povečali za 70 odstotkov, od tega so se vrednosti CO₂ povišale za okrog 80 odstotkov, pri čemer CO₂ predstavlja 77 odstotkov vseh izpustov.
- Brez ukrepanja se bodo po napovedih izpusti toplogrednih plinov povečali nekje med 25 in 90 odstotki do leta 2030, če je 2000 izhodiščno leto.
- Izpusti CO₂ se bodo v tem obdobju zaradi rabe energije najverjetneje povečali nekje med 40 in 110 odstotki.
- Stroški blaženja podnebnih sprememb bodo leta 2030 presegli 3 odstotke globalnega bruto domačega proizvoda.

**vir: IPCC*

Prilagajanje: V kontekstu mednarodnih pogajanj o podnebnih spremembah se rabi termin 'prilagajanje' za pomoč revnim državam pri prilagajanju neizogibnim podnebnim spremembam, ki jih povzročajo že prisotni toplogredni plini v atmosferi. Med drugim je tudi jasno, da se morajo vse države prilagajati na podnebne spremembe. Le-te imajo potencial, da porinejo države v razvoju nazaj v revščino in izničijo dosedanje dosežke pri doseganju Milenijskih razvojnih ciljev. Nujno je potrebno oblikovanje skupnega političnega pristopa, in sicer v skladu z nacionalnimi in mednarodnimi prioritetami trajnostnega razvoja. Sporazumeti se je potrebno okrog dveh ključnih vprašanj; kako zagotoviti takojšnjo pomoč ranljivim državam, da se bodo lahko soočale s vplivi podnebnih sprememb, in kako zagotoviti, da prilagajanje dobi potrebno pozornost v luči takojšnjega upoštevanja znanstvenih dognanj.

Razprava se je osredotočila tudi pri nujnosti zagotavljanja novih in dodatnih skladov, ki ne bodo odvisni od prostovoljnih prispevkov in bodo pomagali državam v razvoju pri prilagajanju. Namen je podpirati nacionalne programe prilagajanja podnebnim spremembam s finančnimi sredstvi in z uvajanjem novih tehnologij. Povsem živa je tudi debata, ali se naj obstoječi programi, kot je sklad za prilagajanje, ki se je oblikoval na podlagi Kjotskega protokola, okrepijo, ali pa se naj ustanovi mednarodna zavarovalnica, ki bi pomagala ranljivim državam pri premagovanju posledic podnebnih sprememb.

Tehnologije: Potrebno je okrepiti razvijanje in uvajanje novih tehnologij, k čemur poziva Balijski akcijski načrt. To bo pomembna tema pogajanj za podnebni dogovor za obdobje po letu 2012. Vprašanje je, kako spodbujati razvijanje nizkoogljičnih tehnologij in pospešiti širjenje obstoječih tehnologij v države v razvoju. Obstaja dilema, ali se naj v te namene oblikuje novo institucionalno telo ali sklad, in kako razrešiti pomisleke glede pravic intelektualne lastnine. Zaenkrat obstaja konsenz o tehnologijah, ko so potrebne za uvajanje nizko cenovnih ukrepov blaženja, kamor spadajo ukrepi izboljševanja energetske učinkovitosti, raba obnovljivih virov energije, kot so voda in solarna energija, ter zajem in shranjevanje ogljika.

Financiranje: Pomemben del pri oblikovanju rešitve v Kopenhagnu bo iskanje načinov, kako ustvariti nove, dodatne in predvidljive finančne vire, kot tudi razvijanje in prenos tehnologij tja, kjer jih najbolj potrebujejo. Potrebno bo javno in zasebno financiranje, pri čemer bo javno financiranje najbolj pomembno za tiste sektorje držav v razvoju, ki so odvisni od vladnih naložb in njihovih finančnih tokov. Razprava o učinkovitem upravljanju globalnega trga ogljika je tudi pridobila na pomenu in se razume kot način preusmerjanja pomembnih virov v države v razvoju.

Trenutno obstaja veliko izračunov, koliko denarja bomo potrebovali v naslednjih desetletjih za pomoč državam v razvoju pri prilagajanju neizogibnim podnebnim spremembam in njihovemu blaženju. V celoti bomo do leta 2020 potrebovali okrog 250 milijard ameriških dolarjev na leto. Kljub temu je bolj pomembno takojšnje ukrepanje, kot pa izračunavanje točnih stroškov v prihodnosti. Povsem jasno je, da bodo stroški za prilagajanje in blaženje naraščali s časom, ter da je javni denar zagonski, ki bo narekoval smer delovanja. Ključnega pomena je, da so vzpostavljeni mehanizmi, ki bodo javnemu in zasebnemu sektorju omogočali občutno višanje deležev financiranja skozi čas. To bo omogočilo nenehno financiranje podnebnih ukrepov v državah v razvoju ter izničilo potrebo po vsakoletnih pogajanjih.

Več informacij najdete na: www.un.org/climatechange